

"רבי מאיר בעל הנס"

חלק א: מקורות [הבסיס] וכן פרשנים על רבי מאיר בעל הנס

תלמוד בבלי:

ברכות יז א : מרגלא בפומיה דר' מאיר, גמור בכל לבבך ובכל נפשך לדעת את דרכי ולשקוד על דלתי תורתך, נצור תורתך בלבך ונגד עיניך תהיה יראתי, שמור פיך מכל חט וטהר וקדש עצמך מכל אשמה ועון ואני אהיה עמך בכל מקום.

***

חלק ב: מאמרים

מאמר א:

רבי מאיר בעל הנס:

ביום י"ד באייר חל יום ההילולה של התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל. יש אומרים שבאמת הוא נפטר ביום זה, ויש אומרים שתושבי טבריא ניצלו את הסמיכות להילולא של רשב"י ולהמונים הנמצאים ממילא בצפון, ו"קבעו" את יום ההילולא של רבי מאיר בעל הנס.

אלהא דמאיר ענני

הגמרא בעבודה זרה (דף יח ע"א) מספרת על אחות אשתו של רבי מאיר שנתפסה ונלקחה לבית הסוהר, וביקש רבי מאיר לפדותה בכל מחיר, ונתן תרקבא דדינרי (חצי סאה של דינרים) לשומר תמורת פדיונה, ואמר לו שבמחצית הסכום ישחד כל מי שילשין עליו. אמר לו השומר, ומה אעשה כשיגמרו הדינרים, הרי יתפסו אותי וישליכוני לכלוב ובו כלבים עזי נפש? אמר לו רבי מאיר שיאמר "אלהא דמאיר ענני" וינצל מכל רע. אמר לו השומר, איך ידע שכך יהיה? זרק ר"מ אבן על הכלבים שהיו שם ומיד הם באו לטורפו, אך הוא אמר 'אלהא דמאיר ענני' ולא קרא לו מאומה. כשראה כך השומר הוציא אליו את אחות אשתו הכשרה והצנועה. לאחר זמן שמע הקיסר מה שעשה אותו סוהר ששחרר את אחות אשתו של ר"מ, וציוה לתלותו. והנה כשקשרו את החבל סביב צוארו, אמר הסוהר 'אלקא דמאיר ענני' ולא הצליחו לתלותו. התפלא הקיסר ושאל אותו לסוד העניין, וסיפר לו השומר את כל המעשה.

ור"מ אמר לאותו שר לכוון כמו שהוא עצמו מכוון. וכיצד ידע אותו הגוי המשוקץ לכוון כוונות נעלות ונשגבות כאלו? אלא הוא כיוון לדעת רבי מאיר. כך גם כל אדם יאמר בשעה שהוא אומר "אלקא דמאיר ענני" שהוא מכוון על דעתו של ר"מ ושאר צדיקים. ושואל המהרש"א (שם): "ויש לדקדק היאך ייחד ר"מ שמו של הקב"ה על עצמו בחייו, שהרי אמרו אין הקב"ה מייחד שמו על

הצדיקים בחייהם וכו' ? וי"ל: דלא אמר אלהא דמאיר וכו' רק לסימן בעלמא על שמו ולא נתכוין כל עיקר על שמו רק נתכוין אלהא דמאיר לארץ ולדרים עליה הוא יעננו" וכו'.

כל "אחרים" שבש"ס - הוא רבי מאיר

ידוע ומקובל, שבכל מקום שכתוב בש"ס "אחרים" אומרים, הכוונה לרבי מאיר בעל הנס. יש מסבירים שהוא נקרא כך מפני שלמד תורה מאלישע שנקרא 'אחר'.

ויש מבארים שנקרא כך משום מעשה שהיה: לאחר ששמע הקיסר שר"מ הציל את שומר בית הסוהר וברח, מיד הוא ציוה לחקוק את דמותו של ר"מ בעל הנס על לוח (כי בזמנם לא היו תמונות), ושמו זאת בפתח העיר רומי, ואמרו שכל הרואה אדם בדמות זו יביאהו אל המלך.

פעם ראו אותו השוטרים והחלו לרוץ אחריו, ברח ר"מ ונכנס למסעדה של גויים וביקש שיביאו לו תבשיל של חזיר, טבל את אצבעו ברוטב של אותו התבשיל והרים את ידו לפיו ומצץ אצבע אחרת, ראו זאת השוטרים ואמרו, בודאי שאין זה ר"מ אלא אחר, ועזבו אותו, ומשום כך נקרא רבי מאיר בשם "אחרים".

רימון מצא, תוכו אכל, קליפתו זרק

וידועים דברי הגמרא בחגיגה (דף ט"ו ע"ב): "אשכחיה רבה בר שילא לאליהו א"ל: מאי קא עביד הקב"ה? א"ל: קאמר שמעתא (אומר חידושי תורה) מפומייהו דכולהו רבנן (משם החכמים), ומפומיה דר"מ לא קאמר (ומשמו של ר"מ אינו אומר). א"ל (רבה לאליהו) אמאי? (ענה לו אליהו) משום דקא גמר שמעתא מפומיה דאחר (שר"מ למד את תורתו מאלישע בן אבויה שנקרא אחר) א"ל (רבה לאליהו): אמאי, ר"מ רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק (כלומר, ר"מ ידע מה ללמוד מאלישע ומה לא ללמוד)? א"ל (אליהו): השתא קאמר מאיר בני אומר (עתה אומר הקב"ה גם משמו של ר"מ ובלשון חיבה).

אומרים משם בעל הבא"ח: כל עוד לא פסקו למטה שר"מ אמר 'רימון מצא' וכו', בשמים לא אמרו דבר משמו, ורק לאחר שפסקו למטה ויצא הדבר מפי רבה בר שילא בפני אליהו הנביא, מייד הונהגה בשמים הנהגה שתאמה לפסיקתו זו של רבה בר שילא והזכירו בשמו את דברי תורתו של ר' מאיר.

קבורתו של רבי מאיר

מקובל במסורת מדור לדור, שרבי מאיר ביקש להקבר בעמידה, כך שאם יבוא המשיח ותהיה תחיית המתים, הוא יקום כפי שנפטר בגיל זקנה, ויוכל לרוץ מייד לקראתו (ויש אומרים שמשום כך הקבר נמשך מהמתחם הספרדי למטה ועד הקבר האשכנזי למעלה, משום שהוא עומד ולא שוכב).

***

חלק ג: סיפורים:

א : [ר"מ בסערה בים] **יבמות קכא א :** תניא אמר רבי עקיבא פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שמטרפת בים והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו רבי מאיר, כשעליתי למדינת קפוטקיא בא וישב ודן לפני בהלכה, אמרתי לו בני מי העלך, אמר לי גל טרדני לחברו וחברו לחברו עד שהקיאני ליבשה...

ב : [ר"מ ע"פ השם היה יודע את תכונות האדם] **ילקוט שמעוני :** **ישעיה פרק מא,**
תמט :

אמרו רבותינו כשהיה רבי מאיר רואה אדם היה למד שמו ומשמו היה יודע את מעשיו. פעם אחת באו אצלו שני תלמידים והיה שם אחד מהם כידור, אמר רבי מאיר לתלמידיו הזהרו מכידור זה, אמרו לו רבי בן תורה הוא, אמר להם אף על פי כן הזהרו ממנו, אחר ימים הלכו למרחץ והפקידו בגדיהם אצל כידור ונכנסו למרחץ, מה עשה אותו כידור נטל בגדיהם והלך לו, יצאו ולא מצאוהו והלכו לבתיהם ולבשו בגדים אחרים, באו לפני ר' מאיר א"ל מה ראיתם להחליף בגדיכם, ספרו לו המאורע, א"ל לא אמרתי לכם הזהרו עצמכם מכידור זה, אמרו לו בבקשה ממך רבינו מנין היית יודע, אמר משמו שנקרא כידור, שנאמר כי דור תהפוכות המה.